

Az Etikai Bizottság jelentése

Prúsz-közgyűlés, 2017. április 19.

Szövetségünk alapszabálya szerint feladatunk évről évre jelentést tenni arról, hogy tagtársaink személyesen, avagy a körünkhöz tartozó, a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz) szellemiségével és célkitűzéseivel szinkronban lévő szerkesztőségek, médiafelületeket üzemeltetők, kiadók, laptulajdonosok az újságírói etika terén elkövettek e olyan vétséget, benyújtottak e ellenük olyan panaszt, amelyet az erre kijelölt bizottságnak vizsgálnia kellene. Évről évre megállapítást nyer, hogy ennek az ad hoc bizottságnak nem adatott feladat, vagyis a tárgyévben nem érkezett bejelentés, megkeresés sem tagjainktól, sem pedig külső személyektől, szervezetektől, amely igényelte volna a sajtóságos médiaetikai állásfoglalást.

Távrolról sem mondható azonban, hogy a fenti megállapítás egyértelmű lezárása lehet annak a problematikus hazai mediaszituációnak, amelyet az igen erős és igen ellentétes politikum determinál. Bármennyire is kedvezőnek és biztatónak tűnik a Prúszon belüli újságíróetikai magatartás, látható és érzékelhető a mindennapok során, hogy a médiaetika alapvetésében, meghatározásában már-már antagonisztikus az ellentét. Az, hogy ki tekinthető ma Magyarországon újságírónak, mit jelent a szabad és független újságírás fogalma, miért szükséges a tisztességes tájékoztatás érdekében a vélemény és a hír evidens megkülönböztetése, olyan témák, amelyekkel kapcsolatban többnyire az egyet nem értés, az egyetérteni nem akarás etikailag tematizálható jelenségeivel találkozunk.

Mindennek oka leírható bonyolult szociológiai képletként, magyarázható történelmi és külhoni példákkal, politológiai, pszichológiai képletekkel. Érthető az egészben ott rejlő egzisztenciális szorongás, a megfelelni akarás szervilizmusa, netán a kitörés, érvényesülés exhibicionizmusa.

Fontos, hogy a tudomány egyes diszciplínái komoly érdeklődést tanúsítanak e helyzet elemzését illetően. Ugyanakkor legalább ilyen fontos, hogy nekünk van-e szavunk, mi több, van-e bátorságunk a közlés lehetőségével, szabadságával, szabályszerűségével, hitelességével kapcsolatos elvárható minimálethosz szerinti szólásra. Itt és most, abban a helyzetben, amikor alternatív igazságokat tesznek közzé alternatív médiumok, alternatív tartalomszolgáltatások, alternatív újságírók.

Gondunk az, hogy a sokszor hangoztatott erősen és fájdalmasan megosztott és egyre tovább osztódó társadalmunkban a keresztyén szellemiség artikulációja az elfogadottság viszonylataiban perifériára kezd szorulni. Ez még nem jelentene igazi bajt és nagy gondot, hiszen a kevesek hitből fakadó igazsága világokat mozgatott meg, történelmet formált, egyházat reformált.

A nagyobb gondot az jelenti, ha bármilyen hatalom érdekből, szlogenként használja a keresztyén igazságot nem annyira az egyetemes felemelkedés és mindennapi szép és jó rend érdekében, sokkal inkább a hatalom elérése, megtartása, visszaszerzése, kizárólagossága

okán. És a bajt csak fokozza, ha pozícionálva magát megenged olyan közlési módot, propagandát, stílust, hozzáállást, amely ellentétben áll a hivatkozott keresztyéni értékrenddel.

A világ kritikus, bírál és számonkér. Leginkább a hitelességet igényli. Ha ennek hiányával szembesül, először rezignáltan legyint, aztán drámaian lázad.

Az egyház akkor egyház, népe akkor boldog nép, ha vállalja a boldogságnak azt a formáját, amelyről az evangélium azt mondja, hogy boldogok, akiket az igazságért üldöznek – mert övék a mennyek országa (Mt 5,10). Az ószövetségi kortól kezdve az intertestamentális koron át mindmáig a konstruktív kritikát megfogalmazó prófétai küldetés vállalása egyéni és nemzetbiztonsági kockázattal járt. De koroktól függetlenül az igazság vállalása verbálisan és nem verbálisan egyértelműen munkálta a tisztulást és így a megmaradást, továbblépést, kiteljesedést.

Nem vagyunk paradigma nélkül, a jelen kontextusában is van példa előttünk, hogy miért kell vállalni a közlés tisztességének etikai imperativusát. Kétségtelen, hogy emiatt az egyéni, egészen személyes és a közösségi tusakodás megkerülhetetlenségének súlya ott van a vállainkon.

A bölcs, mielőtt szól, először felfelé figyel, a szuverenitás harcosa úgy nyer, ha bűnbánatot tart, a kürtöt szájához emelő kivárja a csöndet. A hit hőséneke karakterisztikus vonása az alázat. Ismeretesek ezek a példák előttünk, amelyek megtanítanak és elvezetnek a jóra az emberi, hitbeli, szakmai kétségek, hiányok és kihívások mindennapiságában. Értelmes és szükséges számolni velük.

Ehhez adjon bátorságot, még mélyebb elkötelezettséget és még több hitet a Prúsznak is a Mindenható, hogy a jó hírt, amelynek kiválasztott és felelős szólója jól tudja továbbadni sokak épülésére és örömére.

Dr. Kádár Zsolt